

De Recensent: iets met Pasolini en Marilyn

Wilfred Takken, NRC Handelsblad:

'Iets met Pasolini' zou het toneelstuk kunnen heten dat het Nationale Toneel maakt over de Italiaanse cineast. Helaas heeft regisseur Franz Marijnen niet bedacht wat dan precies. Hij wil alles vertellen en struikelt daarbij voortdurend over zijn woorden en beelden. Hij is in de valkuil van het biografische toneel gestapt: een rommelige stapel documentatie, potsierlijk in zijn hagiografische ernst.

De Bossche toneelgroep Matzer komt ook met biografisch toneel: 'Marilyn Monroe: Diamonds are a Girl's Best Friend'.

Twee biografische montagevoorstellingen met een losse opzet. Pasolini en Monroe zijn allebei beroemde artiesten die vaak worden aangeduid met het modewoord waarmee vroeger alleen op hout geschilderde heiligen in de oosters-orthodoxe kerk werden bedoeld. Meters boeken zijn over die twee volgetikt, vooral in het laatste geval verluchtigd met honderdduizenden foto's. Je moet van goeden huize komen om daar iets nieuws aan toe te voegen. In het stuk over Monroe gaat dat veel beter dan in dat over Pasolini. De makers gebruiken Monroe meer als een leeg doek waarop ze hun eigen verhaal kwijt kunnen, zonder veel biografische ballast.

De montagevorm lijkt de norm geworden in het theater; de afgelopen tijd heb ik maar één toneelstuk gezien met een klassieke opbouw, in gespeelde dialogen: 'Van de brug af gezien' van Arthur Miller, overigens de ex van Monroe. Verder kiezen theatermakers liever voor een los mengsel van gespeelde scènes, verhalen die rechtstreeks tot het publiek worden gericht, mopjes muziek, dansjes, en scènes waarin de acteurs discussies uit het repetitielokaal naspelen. De vierde wand, de denkbeeldige scheidslijn tussen zaal en podium, kan op ieder moment worden neergehaald, en weer worden opgetrokken. Een aangename vorm die de makers veel vrijheid geeft, en die de afstand tot het publiek verkleint.

'Dit is mijn vader' is ook een montagevoorstelling; autobiografisch toneel over antisemitisme van Ilay den Boer. Hij toont aan dat juist zo'n losse vorm een strakke regie behoeft. Hij zet zijn eigen vader op toneel, een getapt figuur die gretig het podium vult en vragen uit het publiek beantwoordt. Losser kan de vorm niet zijn. Toch weet Den Boer op het juiste moment zijn vader strak te houden om onontkoombaar aan te sturen op het eigenlijke verhaal: de botsing tussen de boze, gekwetste zoon en de flierefluitende vader met zijn gemoedelijke terrasidealen. Een sterk staaltje live regisseren.